

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректора ОНМедУ
Р.С.Вастьянов
17 вересня 2020 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ
СПРЯМУВАННЯМ)»**

підготовки: докторів філософії на III освітньо-науковому рівні

галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності: 228 «ПЕДІАТРІЯ»

Розробники: к.філол.н., доцент Сікорська О.О.

Одеса
2020

Вступ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» складена на підставі **освітньо-навчальної програми** третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з підготовки докторів філософії зі спеціальності 228 «Педіатрія», затвердженою Вченою Радою ОНМедУ від 04.06.2020 року (протокол № 4)

Програму обговорено на засіданні кафедри суспільних наук, протокол № 1 від 27 серпня 2020 р.

Завідувач кафедри, к.філол.н., доцент О.О.Сікорська

Програму ухвалено на засіданні предметної циклової комісії з гуманітарних дисциплін ОНМедУ, протокол № 1 від 10 вересня 2020 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з гуманітарних дисциплін, к.філол.н., доц. Г.Г.Єрьомкіна

Програму затверджено на засіданні Центральної координаційно-методичної ради ОНМедУ, протокол № 1 від 16 вересня 2020 р.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Програму навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» складено для аспірантів вищих медичних навчальних закладів України.

«Українська мова (за професійним спрямуванням)» як навчальна дисципліна:

а) ґрунтується на отриманих на I курсі знань із сучасної української літературної мови й інтегрується з дисциплінами українознавчого спрямування та з іншими дисциплінами на рівні використання фахової нормативної лексики (медичної термінології);

б) закладає основи фахової мови медика, з перспективою використання здобутих знань у професійній діяльності;

в) продовжує формувати мовну компетенцію, комунікативні навички майбутніх спеціалістів та сприяє становленню національно свідомої особистості.

Завдання щодо вивчення дисципліни полягає в удосконаленні й подальшому розвитку знань, навичок і вмінь з української мови, набутих в обов'язі вузівської програми та їх активізації для ведення науково-дослідної діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основи сучасного професійного мовлення, медична термінологія, правила укладання фахової документації, культура наукової та професійної української мови, формування навичок і вмінь з актуальних видів професійної мовленнєвої діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: інтегрується з дисциплінами українознавчого спрямування та з іншими дисциплінами на рівні використання фахової нормативної лексики (медичної термінології).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є продовження формування національно-мовної особистості, комунікативних навичок майбутніх спеціалістів, студіювання особливостей фахової мови.

1.2 Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є:

- засвоєння основоположних понять з курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)»;
- усвідомлення значимості державної мови в професійному спілкуванні;
- оволодіння основами фахової мови медика;
- опанування норм укладання медичних документів.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами Стандарту, дисципліна забезпечує набуття аспірантами компетентностей:

- *інтегральна*: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог;

- *загальні (ЗК)*: ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК6, ЗК7

ЗК1. Здатність до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівню.

ЗК2. Вміння працювати автономно, з дотриманням дослідницької етики, академічної доброчесності та авторського права.

ЗК3. Навички до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до спілкування і роботи у професійному середовищі та з представниками інших професій у національному та міжнародному контексті.

ЗК5. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність генерувати нові ідеї.

ЗК6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК7. Вміння планувати та управляти часом.

- *спеціальні (фахові, предметні, СК)*: СК1, СК2, СК3, СК4, СК5, СК6, СК7, СК9, СК10

СК1. Глибокі знання і систематичне розуміння предметної області за напрямом та тематикою наукових досліджень у галузі медицини та фармації майбутньої професійної діяльності у сфері вищої медичної та фармацевтичної освіти.

СК2. Здатність до визначення потреби у додаткових знаннях за напрямком наукових досліджень, формулювати дослідницькі питання, генерувати наукові гіпотези у сфері медицини та фармації.

СК3. Здатність розробляти та управляти науковими проектами у сфері медицини та фармації.

СК4. Здатність обирати методи та критерії оцінки досліджуваних феноменів та процесів в галузі медицини та фармації відповідно до цілей та завдань наукового проекту.

СК5. Володіння сучасними методами наукового дослідження.

СК6. Здатність проводити коректний аналіз та узагальнення результатів наукового дослідження.

СК7. Здатність інтерпретувати можливості та обмеження дослідження, його роль у суспільстві.

СК9. Оприлюднення результатів наукових досліджень в усній і письмовій формах відповідно до національних та міжнародних стандартів.

СК10. Організовувати та реалізовувати педагогічну діяльність у вищій медичній освіті, керувати науково-педагогічним (науковим) колективом.

Компетенції для дисципліни:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність знати та розуміти предметну область та професійну діяльність.
- Здатність спілкуватися державною мовою.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, використовувати інформаційні і комунікаційні технології; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- Здатність діяти на основі етичних міркувань, соціально відповідально та свідомо.

- Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми; цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

- Професійні знання, вміння та навички фахового спілкування, володіння вербальними та невербальними засобами вираження думки.

- Навички комунікації та клінічного обстеження пацієнта.

- Здатність вести медичну документацію.

Результати навчання (ПРН): ПРН1, ПРН2, ПРН3, ПРН5, ПРН6, ПРН8, ПРН11, ПРН12, ПРН13, ПРН14, ПРН15, ПРН16, ПРН17

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

ПРН1. Застосовувати науково-професійні знання; формулювати ідеї, концепції з метою використання в роботі освітнього та наукового спрямування.

ПРН2. Демонструвати знання методології дослідження в цілому і методів певної сфери наукових інтересів, зокрема.

ПРН3. Інтерпретувати та аналізувати інформацію, коректно оцінювати нові й складні явища та проблеми з науковою точністю критично, самостійно і творчо.

ПРН5. Формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження.

ПРН6. Самостійно і критично проводити аналіз і синтез наукових даних.

ПРН8. Виконувати та вдосконалювати сучасні методики дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.

ПРН11. Інтерпретувати можливості та обмеження наукового дослідження, його роль в розвитку системи наукових знань і суспільства в цілому.

ПРН12. Представляти результати наукових досліджень в усній і письмовій формах у науковому співтоваристві і суспільстві в цілому, відповідно до національних та міжнародних стандартів.

ПРН13. Управляти роботою колективу студентів, колег, міждисциплінарної команди.

ПРН14. Організовувати навчання учасників освітнього процесу при виконанні наукової та освітньої діяльності та впливати на їх соціальний розвиток.

ПРН15. Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення.

ПРН16. Використовувати етичні принципи в роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами, дотримуватися наукової етики.

ПРН17. Демонструвати академічну доброчесність та діяти відповідально щодо достовірності отриманих наукових результатів.

Результати навчання для дисципліни.

Аспірант (здобувач) має знати:

- мову на рівні фахового спілкування в усьому багатстві лексичних, фонетичних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних засобів, зокрема термінологічного запасу;
- специфіку усної та писемної форм української мови в науковому й офіційно-діловому стилях із урахуванням фахової спрямованості.

Аспірант (здобувач) має вміти:

- застосовувати лексико-граматичні категорії сучасної української літературної мови для вироблення оптимальної мовної поведінки в професійній сфері;
- оволодіти термінологічною лексикою, навичками роботи з вузькоспеціалізованими словниками;
- аналізувати доцільність використання лексичних, морфологічних, синтаксичних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів;
- складати, перекладати й редагувати тексти медичної спрямованості, основні види документів

2. Інформаційний обсяг дисципліни: навчальна дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» складається з **3** кредитів ЄКТС (**90** годин): з них 32 години практичних занять та 58 годин самостійної роботи.

3. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин	
	денна форма	
	усього	у тому числі

Назви тематичних блоків і тем		лекції	практичні	семінари	СРС	Вид контролю
1	2	3	4	5	6	7

<p>Тема 1 Культура мовлення лікаря. Основні аспекти проблеми культури мовлення. Мовленнєвий етикет як компонент комунікації. Основи психології спілкування. Мова та професія</p> <p>Тема 2 Орфоепія як засіб удосконалення мовленнєвої діяльності медика. Основні орфоепічні норми. Особливості інтонування в українській мові. Наголос. Складні випадки наголошування у словах-медичних термінах. Типові конструкції наукового стилю мовлення.</p> <p>Тема 3 Специфіка лексики фахової мови лікаря. Термін як основний елемент медичної фахової мови. Звукова характеристика слова-терміна. Термін і контекст. Проблеми лексико-синтаксичної сполучуваності. Термін у професійному документі.</p> <p>Тема 4 Лексико-семантичні відношення в медичній термінології. Синоніми, антоніми, омоніми, пароніми. Вираження припущення, впевненості, сумніву, підтвердження або спростування згоди чи незгоди з певною думкою.</p>			2		4	Поточний
			2		4	Поточний
			2		6	Поточний
			2		8	Поточний

<p>Тема 5 Фразеологізми у складі медичної термінології. Вираження наявності інформації, виклад теорії, висновків.</p>			2		4	
<p>Тема 6 Термінологічна лексикографія. Опис проведення спостережень, експериментів, приготування препаратів. Протокол операції.</p>			2		4	
<p>Тема 7 Правопис та відмінювання термінів-іменників (на прикладі назв захворювань, симптомів, процесів). Вираження місцезнаходження, взаєморозміщення. Запис історії даного захворювання в медичній картці стаціонарного хворого. Діалог лікаря з хворим.</p>			2		4	
<p>Тема 8 Рід і число іменників. Запис скарг у медичній карті стаціонарного хворого. Вираження причинно-наслідкових відношень.</p>			2		4	
<p>Тема 9 Відмінювання прізвищ, імен та по батькові. Паспортні дані хворого. Вираження належності (сімейної, національної, професійної).</p>			2		4	
<p>Тема 10 Особливості творення власних імен. Фонетичні правила правопису слов'янських імен та прізвищ українською мовою. Вираження призначення характеристики предмета.</p>			2		4	
<p>Тема 11 Прикметники в медичній термінології. Особливості термінотворення. Відмінювання і правопис.</p>			2		4	

Способи творення ступенів порівняння. Вираження ознаки, складу речовини (предмета). Співвідношення частин. Вираження змін. Запис історії життя хворого. Тема 12 Науковий стиль мови. Характерні ознаки, система мовних засобів. Тема 13 Писемне наукове мовлення. Структура наукового твору. Система мовних засобів. Порядок слів у реченні. Види наукового тексту. Тема 14 Реферат як вид наукового твору. Види, структура. Правила опису використаної літератури. Тема 15 Текст. Поняття про текст. Текст як форма існування наукового знання. Структура тексту, тема, проблема (ідея). Тема 16 Стаття як вид наукового твору. Вимоги до написання. Типові мовні конструкції.			2		8	
			2			
			2			
			2			
			2			
			32		58	

4. Теми практичних занять

№	Тема та зміст заняття	Кількість годин
1	Культура мовлення лікаря. Основні аспекти проблеми культури мовлення. Мовленнєвий етикет як компонент комунікації. Основи психології спілкування. Мова та професія	2
2	Орфоепія як засіб удосконалення мовленнєвої діяльності медика. Основні орфоепічні норми. Особливості інтонування в українській мові. Наголос. Складні випадки наголошування у словах-медичних термінах. Типові конструкції наукового стилю мовлення.	2
3	Специфіка лексики фахової мови лікаря. Термін як основний елемент медичної фахової мови. Звукова характеристика слова-терміна. Термін і контекст. Проблеми лексико-синтаксичної сполучуваності. Термін у професійному документі.	2
4	Лексико-семантичні відношення в медичній термінології. Синоніми, антоніми, омоніми, пароніми. Вираження припущення, впевненості, сумніву, підтвердження або спростування згоди чи незгоди з певною думкою.	2

5	Фразеологізми у складі медичної термінології. Вираження наявності інформації, виклад теорії, висновків.	2
6	Термінологічна лексикографія. Опис проведення спостережень, експериментів, приготування препаратів. Протокол операції.	2
7	Правопис та відмінювання термінів- іменників (на прикладі назв захворювань, симптомів, процесів). Вираження місцезнаходження, взає морозміщення. Запис історії даного захворювання в медичній картці стаціонарного хворого. Діалог лікаря з хворим.	2
8	Рід і число іменників. Запис скарг у медичній карті стаціонарного хворого. Вираження причинно-наслідкових відношень.	2
9	Відмінювання прізвищ, імен та по батькові. Паспортні дані хворого. Вираження належності (сімейної, національної, професійної).	2
10	Особливості творення власних імен. Фонетичні правила правопису слов'янських імен та прізвищ українською мовою. Вираження призначення характеристики предмета.	2
11	Прикметники в медичній термінології. Особливості термінотворення. Відмінювання і правопис. Способи творення ступенів порівняння. Вираження ознаки, складу речовини (предмета). Співвідношення частин. Вираження змін. Запис історії життя хворого.	2
12	Науковий стиль мови. Характерні ознаки, система мовних засобів.	2
13	. Писемне наукове мовлення. Структура наукового твору. Система мовних засобів. Порядок слів у реченні. Види наукового тексту.	2
14	Реферат як вид наукового твору. Види, структура. Правила опису використаної літератури.	2
15	Текст. Поняття про текст. Текст як форма існування наукового знання. Структура тексту, тема, проблема (ідея).	2
16	Стаття як вид наукового твору. Вимоги до написання. Типові мовні конструкції.	2
	Всього	32

5. Самостійна робота

Тематичний план самостійної роботи слухача (СРС)

№	Зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Форми прийменників у медичному тексті. Особливості вживання прийменників в українській мові.	4
2	Найголовніші правила пунктуації. Синтаксичні особливості фахового тексту	4
3	Правила української орфографії у професійній мові медика. Спрощення у групах приголосних. Правила вживання м'якого знака. Вживання апострофа. Подвоєння та подовження приголосних. Правопис префіксів та суфіксів. Правопис великої літери. Правопис складних слів.	6
4	Правопис медичних термінів іншомовного походження. Проблеми передавання запозиченої лексики українською мовою. Вираження кваліфікації предмета (явища, поняття).	8
5	Числівники. Відмінювання та правопис. Функціонування числівників.	4
6	Дієслівні форми у професійній мові медика. Правопис особових закінчень дієслів. Наказовий спосіб. Вираження напрямку руху та часу дії. Дійсний (об'єктивний) стан хворого.	4

7	Особливості вживання дісприкметників. Вираження активної чи пасивної дії. Характеристики предмета через дію. Характеристика дії. Попередній діагноз.	4
8	Правопис прислівників. Вираження наявності/відсутності порівняння, подібності, відмінності, способу дії. Направлення на аналіз.	4
9	Поняття про тези. Види тезування. Вимоги до складання тез статті.	4
10	Анотація як вид наукового тексту. Структура анотації. Вимоги до написання.	4
11	Рецензія як вид наукового тексту. Структура, вимоги до написання.	4
12	Усне наукове мовлення. Доповідь – один з основних жанрів усного спілкування. Діалогічне мовлення. Наукова дискусія. Структура наукової доповіді.	8
	Всього	58

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Завдання для самостійної роботи

Оцінювання самостійної роботи аспірантів. Самостійна робота, яку аспірант виконує при підготовці до аудиторного заняття, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на поза аудиторну самостійну роботу, контролюються на підсумковому занятті.

8. Методи навчання

При проведенні практичних занять використовуються такі методи навчання: діагностування (бесіда, спостереження, тестування, творчі та самостійні роботи); інформування (демонстрація, консультування, розповідь, групове навчання, підсумковий тестовий контроль); самостійна робота (дослідження наукових та інформаційних джерел); практична робота (виконання тренувальних вправ та завдань); розвиток творчої діяльності (здійснення мовних розвідок); операційний метод (ділові ігри, самокритика, розв'язання комунікативних ситуацій).

9. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях відповідно до сформульованих завдань з кожної теми. Навчальна діяльність аспірантів (пошукувачів) контролюється на практичних заняттях під час поточного контролю відповідно до конкретних цілей та під час індивідуальної роботи викладача зі слухачем. При оцінюванні навчальної діяльності перевага надається стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

При засвоєнні кожної теми за поточну навчальну діяльність слухачу виставляються оцінки за 4-бальною традиційною шкалою.

Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки аспірантів: комп'ютерні тести, розв'язування ситуаційних задач.

Оцінювання самостійної роботи:

Оцінювання самостійної роботи слухачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті, а також на підсумковому контролі (диф.залік).

Оцінка успішності з дисципліни є рейтинговою і виставляється за 200 бальною шкалою і має визначення за системою ECTS та традиційною шкалою, прийнятою в Україні.

10. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковим контролем з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є дифзалік.

11. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують аспіранти

Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх отриманих аспірантом оцінок за традиційною шкалою, округлене до двох знаків після коми.

До підсумкового контролю (іспиту) аспірант (пошукувач) допускаються лише при відсутності академічної заборгованості і середньому балу за поточну навчальну діяльність не менше 3,00.

Оцінка за дисципліну є середнім арифметичним двох складових):

- 1) середній поточний бал як середнє арифметичне всіх поточних оцінок;
- 2) традиційна оцінка за іспит.

Отриманий середній бал за дисципліну конвертується в оцінку за 200-бальною шкалою шляхом помноження середнього арифметичного на 40.

Шкала оцінювання рівня опанування дисципліни

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	
185 - 200	Відмінно	5
151 - 184	Добре	4
120 – 150	Задовільно	3
<120	Незадовільно	2

12. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

2. Методичні розробки для аспірантів (пошукувачів) для семінарських занять.

3. Питання та завдання для поточного контролю знань і вмінь аспірантів.

4. Підручники та навчальні посібники.

5. Наукові роботи професорсько-викладацького складу кафедри та інших дослідників.

6. Збірник тестових завдань; електронний банк тестових завдань.

13. Основна (базова) література:

Національний підручник:

Українська мова (за професійним спрямуванням) : підручник / С.М. Луцак, Н.П. Литвиненко, О.Д. Турган та ін.; за ред. С.М. Луцак. – К. : ВСВ «Медицина», 2017. – 360с.

1. Голод Р.Б. Українська мова (за професійним спрямуванням) : [навчальний посібник] / Р.Б. Голод, О.М. Мельничук, Л.І. Сілевич. – Івано-Франківськ: Видавництво ІФНМУ, 2013.- 212 с.
2. Ділова українська мова: навч. посібник / В. В. Білик, С.Л. Брайченко, О.Ю. Колтунов та інші. —Одеса. 2009. - 248 с.
3. Золотухін Г.О., Литвиненко Н.П., Місник Н.В. Фахова мова медика: Підручник. – К. : Здоров'я, 2002.- 392 с.
4. Сікорська О.О. Українська мова // Українська мова. Історія України. Історія української культури : практикум / О. Ю. Колтунов, О.О. Сікорська, О. О. Уварова [та ін.]. – Одеса : ОНМедУ, 2012. – С. 7-169. – (Б-ка студента-медика).
5. Українська мова (за професійним спрямуванням) : підручник / С.М. Луцак, Н.П. Литвиненко, О.Д. Турган та ін.; за ред. С.М. Луцак. – К. : ВСВ «Медицина», 2017. – 360 с.

Допоміжна:

1. Бас-Кононенко О. В. Українська мова. Теорія, завдання, тести : [навч. посібник] / О. В. Бас-Кононенко, Л. П. Гнатюк. – К. : Знання, 2014. – 405 с.
2. Козаченко Г. В. Українська мова за професійним спрямуванням : [навч. посібник] / Г. В. Козаченко. – К. : ВСВ «Медицина», 2013. – 336 с.
3. Левченко О.П. Науковий стиль: культура мовлення: [навчальний посібник] / О.П. Левченко. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. – 204 с.
4. Лисенко Н.О. Культура наукової мови: [навчальний посібник] / Н.О. Лисенко, Н.В. Піддубна, О.О. Тележкіна. – Х.: Тім Пабліш Груп, 2015. – 224 с.
5. Микитюк О. Р. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма : [навч. посібник] / О. Р. Микитюк. – 2-ге вид., доповн. – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2012. – 440 с.
6. Пономарів О. Д. Українське слово для всіх і для кожного / О. Д. Пономарів. – К. : Либідь, 2013. – 360 с.
7. Сікорська О.О. Форми дійсного способу в неімперативному використанні / О.О. Сікорська // Одеська лінгвістична школа : координати сучасних пошуків : колект. моногр. / за заг. Ред. Ковалевської Т.Ю. – Одеса : 2014. – С.164-173.
8. Сікорська О.О. Функціонально-семантична сфера значень зворотних дієслів при вираженні ситуацій потенційності / О.О. Сікорська // Міжкультурна комунікація : проблеми та перспективи : Збірник наукових праць / Держзаклад «Південноукраїнський нац. Пед. Ун-т ім. К.Д. Ушинського», ін-т мов світу (і др.); ред. Кол.:М.Л. Дружинець.- Тирасполь : Поліграфіст; Одеса : Б.и., 2014. – С.372-377.
9. Тетарчук І.В. Українська мова за професійним спрямуванням : [навчальний посібник для підготовки до іспитів] / І.В. Тетарчук, Т.Є. Дяків. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 186 с.
10. Шаніна О. С. Фатичні мовленнєві жанри у медичному дискурсі / О. С. Шаніна // [Електронний ресурс] ; [сайт] : Режим доступу : <http://www.confcontact.com>. – Дніпропетровськ, 2012 // Мова та міжкультурна комунікація : матеріали II Міжнар.наук.-практ. конф., 28-29 листоп. 2012 р. : у 2 т. / [під заг.ред. Ю.О. Шепеля]. – Дніпропетровськ : Біла К.О., 2012 Т.2 : Прагматичні, лінгвокультурологічні та семантико-стилістичні питання міжмовної комунікації. – 2012. – С. 99 – 105.
11. Шаніна О. С. Ятрогенія у мовленнєвій поведінці лікаря : сугестивний вплив / О. С. Шаніна // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Серія “Лінгвістика” : збірник наукових праць. Випуск XII. – Херсон : Видавництво ХДУ, 2010. – С. 425–428.

12. Шутак Л.Б. Культура професійного спілкування: контрольні вправи і тестові завдання : [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів I – IV рівнів акредитації] / Л.Б. Шутак, А.В. Ткач, Г.В. Навчук. – Чернівці : Видавництво БДМУ, 2012. – 182 с.

Словники:

1. Бріцин В. М., Тараненко О. О. Українсько-російський і російсько-український словник: Сфера ділового і професійного спілкування. – К. : Вища школа, 2011 – 551 с.
2. Дорошенко Т. С. Сучасний український правопис / Т. С. Дорошенко, І. А. Череп. – Х. : Торсінг плюс, 2011. – 320 с.
3. Литвиненко Н.П., Місник Н.В. Медицина в термінах і визначеннях. – К.: Книга плюс, 2013.
4. Новий український тлумачний словник: близько 20 000 слів і словосполучень / [уклад. : Н. Д. Кусайкіна, Ю. С. Цибульник]; за заг. ред. В. В. Дубічинського. — Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2010. — 608 с.

Інформаційні ресурси

1. Державна мова – мова професійного спілкування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stud24.ru/>.
2. Державна мова – мова професійного спілкування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.studopedia.info/>.
3. Культура писемного ділового мовлення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.linguistika.com.ua>.
4. Луковенко Т. Явище паронімії в українській мові [Електронний ресурс] / Т. Луковенко. – Режим доступу: [http:// ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15353/1/27-123-126.pdf](http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/15353/1/27-123-126.pdf).
5. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. Українська медична термінологія в професійному спілкуванні. Лексико-стилістичні норми. Словники у професійному спілкуванні. Типи словників. Роль словників у підвищенні мовної культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intranet.tdmu.edu.ua/>.
6. Нормативно-директивні документи МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/?nav=8>.
7. Трач-Росоловська С. В. Недоліки в оформленні та веденні медичних карт стаціонарного та амбулаторного хворого та їх значення для судово-медичної практики [Електронний ресурс] / С. В. Трач-Росоловська // Шпитальна хірургія. – 2013. – №4. – С. 99-102. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/shpkhir_2013_4_28.pdf.
8. Туровська Л. В. Термінологія і мова спеціального призначення: зони перетину [Електронний ресурс] / Л. В. Туровська. – Режим доступу: http://term_in.org/goods/15-1-1-1/category/id110/